

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Multa esse, quæ hoc perfectionis desiderium excitent: quorum primum est ipsius æstimatio perfectionis. Cap. v.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

*Ephra. de
abstinēdo
ab omni
cōsuetu-
dine per-
niciosa.*

curat. Qui demonum oblatrantium, & timoribus virtutis iter impediendum dolos agnoscit, & illos spernens semper ad anteriora & perfectiora se extendit. Is, vt pat est, perfectionis est ardens amator, de hoc pollumus dicere; quia perfectionem ardentem cupit, & efficaci desiderat. Huius studium sanctus Ephraem optima comparatione delineat. Contemplamur, inquit, agricolas, hi enim terram adaquantes seminant, & virentibus terris solerter eas seruant, & volucres, ac quadrupedia inde arcentes: ne dum adhuc semen est tenerum, ac molle, à talibus euellatur, & nullius bonæ frugis reddatur. Et quando iam ad messem excreuerit, nec tum quidem cura, ac sollicitudine vacant, sed anxii hærent, ne forte grandine fruges concutiantur, aut locustæ messem deporent, aut ventus ætuans fructum corumpat. Vnde & assidue vota Deo nuncupant, supplicibusque Deum vocibus interpellant, vt saluos & innocuos ipsis Dominus suos fructus concedere dignetur. Tunc verò fructus in sua recondentes horrea, magno cum gaudio festum celebrant. Sic quoque & eos, qui spirituales vitam aggreduuntur, vigilare, & sobrios esse, ac diuini verbi semen custodire oportet: & à scopo diuini amoris non deflectere, donec fructum Domino perfectum obtulerint, corpûsq; in tumultu reconditum fuerit. Tunc enim certus erit fructus, & in securitate multa, neq; furto abripi poterit amplius. Et sapienter quidem, vt expertus virorum spiritualium curam & sollicitudinem cum agricolarum cura contulit, quoniam vita spiritalis quædam cultura animæ, quædam agriculturalio est, qua terra spiritus nostri semen diuinæ inspirationis recipit, & aratro mortificationis emollescit, & aqua cœlestis gratiæ rigatur, & reliquis spiritalis cultura ministeriis disponitur, vt ferax fructuum bonorum affectus, nos in hac vita & in futura sustentet. Fructus verò, quos ex hac terra speramus, non corporis, sed ipsius animæ sustentationi deseruiunt; non vsu pereunt, sed in æternum permanent: non vitam temporariam, sed vitam nunquam deserturam asseruant. Si ergo fructus vitæ mortalis tam ardentibus desideriis ab agricolis desiderantur, & tantis laboribus quaeruntur, fructus immortalis vitæ in perpetuum mansuri, quibus desideriis optandi sunt, quibus orationibus, & gemitibus petendi, quibus laboribus quaerendi, vt nos per æternitatem diuites faciant, & inter Angelos Dei, sanctosque refficiant? Certè quantum distat anima à corpore, & opus virtutis à labore rurali, tantum desiderium & studium perfectionis desideria, & curas agricolarum, & omnium negotiatorum huius mundi deberet excedere.

Hæc itaque ardentissima perfectionis desideria, vnum ex mediis ad consequendam perfectionem & illud efficacissimum existimemus. Quia sententia philosophorum est, & illa verissima, desiderium, eum, qui desiderat, rei desideratæ capacem reddere, & ad eam obtinendam, & capiendam aptare. Si cutenim materies, quam alteram compositi partem dicimus, medio appetitu formæ, quam sitit, formam recipit, & iam non imperfecta & mutila, sed perfecta & pulchra formæ amplexu subsistit: ita & anima medio appetitu & desiderio perfectionis hanc formosam formam sanctitatis amplectitur, cuius substantia, ac natura perficitur, cuius donis & virtutibus decoratur. Os meum aperui, inquit sanctus David, & attraxi spiritum, quia mandata tua desiderabam. Non de ore corporis loquitur, qui aërem corruptibilem haurit, vt vitæ corporali subueniat, sed de ore animæ, quod spiritum vitæ attrahit, vt

Psal. 118.

A) anima in perpetuum viuat. Quod autem est istud os animæ? Perfectio non aliud, quam animæ desiderium. Vnde & Paulus ait: Os nostrum pater ad vos ò Corinthij cor nostrum dilatatum est,] ac si desiderium salutis eorum illis aperiat, qui non angustabantur in corde Pauli magna illis cupientis, sed ipsi arctabantur in visceribus suis. Si verò os animæ, est animæ desiderium, tunc clausum est, quando paruum & exiguum est; tunc apertum est, quando magnum & ardens est. Aperuit igitur os suum David, cum desiderium suum distendit & dilatavit, cum illud accendit, & mandata Domini non perfunctorie sed vehementer concupiuit. Et tunc attrahit perfectionis spiritum, quo animæ maculas nœuos abiecit, & seipsum sanctitatis decore perpoliuit. Aperiamus itaque nos ora nostra, & desideria, segnitie clausa, ardore & feruore dilatemus, & tunc spiritus perfectionis in animas nostras intrabit, & nos immensis muneribus decorabit, & cœlestibus donis expoliet. Hic est spiritus vehemens, qui totam domum, id est corpus, & mentem componet, & conuersatione spirituali replebit. Hic Spiritus sancti ignem secum adducet, qui intellectum illuminet, voluntatem accendat, & fortitudinem ad prædicandam veritatem infundat. Hunc perfectionis spiritum gustans anima clamat, Quàm dulcia faucibus meis eloquia tua super mel ori meo.] Nam si mel palatum illinit, corpûsq; nutrit, Spiritus puritatis animam viuificat, & mira suauitate perfundit. Dicit etiam de sponso suo loquens: Guttur illius suauissimum & totus desiderabilis:] quoniam ex ore Christi hanc dulcedinem & suauitatem accepit. Nonne matris solent cibum dentibus comminere & ori infantulorum ingerere, vt ipsi facilius pappent, & ne præ alimenti duritia illud acceptare reculent? ita Dominus, cuius amor omnium matrum amorem & tenerritudinem vincit, spiritum perfectionis, cibum quidem suauissimum, sed hominum hori duriusculum suo sanctissimo ore partiuit, vt illum homines ad vitam sustentandam deglutirent. Quid enim sunt illa præcepta iustitiæ per Euangelium sparsa? quid consiliorum documenta paulatim, & per partes ingesta? quid verba beatitudinis: Beati pauperes: Beati mites:] tam sigillatim exposita, nisi perfectio comminuta, & ore Domini moderata, vt eam infantuli, id est, homines vniuersi, qui in hac vita nunquam in virum perfectum peruenerunt, facillimè possint admittere, & ad incrementum staturæ spiritualis allumere? Si hunc perfectionis cibum famas, siue desiderium magnum debet præcedere, istud petamus, istud cupiamus, istud concipere: & vitæ ipsa exercitationi virtutum dedita promouere curemus, vt post desiderium facietas, post famem impletio, & post clamores, & gemitus, quibus sanctitatem postulamus, ipsa tandem sanctitas ad nos, & desiderata animæ puritas veniat.

2. Cor. 6.

Psal. 118.

Cant. 5.

Matth. 5.

multa esse, qua hoc perfectionis desiderium excitent: quorum primum est ipsius æstimatio perfectionis.

E

C A P. V.

ON est facile humano cordi his veris & efficacibus perfectionis desideriis ardere, & illorum vi ad quærendam perfectam virtutem incitari: quoniam

natura

natura nostra peccatis, & immoderatis affectibus irretita, & amori rerum visibilibus asuerata, quasi duabus carenis vincita tenetur, ne in altum volet, & in desiderium invisibilem assurgat. Et sicut vilis homuncio, inter boues, & aratra, & terræ glebas educatus, atque alicuius heri obsequiis addictus, nunquam de regno obtinendo cogitat, & bonorum illi misero statui conuenientium amore captus, nunquam principum, aut regum dignitatem, & bona desiderat: ita prorsus filij Adæ, ob delictum patris hac pœna mulctati, vt in laboribus comedant ex terra omnibus diebus vitæ suæ; & amori opum, & voluptatum, & inanium honorem assueti, non ita facile possunt his se amoribus, ac desiderijs expungere, & paupertatem, vitæ asperitatem, mundi contemptum, & opera perfectionis amare. Quare iste amor, istudque desiderium aliquibus remedijs excitandum est, & hic ignis ex duro silice cordis nostri quibusdam ictibus excutiendus, qui cooperatur gratiæ Dei, & ignem desideriorum accendant, & nos ad capeſſendam perfectionem disponant.

Primum verò, quod perfectionis desiderijs obſtat, est ignoratio perfectionis, cuius amplitudinem & maiestatem, quia non cognoscimus, non in multo pretio habemus, & quia eius æſtimatione caremus, ideo nihil de perfectionis possessione curamus. Euenitque nobis quod pueris, qui cum fortissimorum ac tutissimorum armorum pretium nesciunt, & ea suis viribus imparia vident, nihil æſtimant, & galeam, aut scutum papyraceum, quod nullius momenti est, veris armis corpus optimè protegentibus libenter præferunt. Ita nos miserè, qui pretium sanctitatis nescimus, qui summam perfectionis dignitatem ignoramus, nullo perfectionis desiderio quæmur, & ei monetæ non aureas, sed papyraceas, & delicias pictas, & inanes honores præponimus. O quantum potest in mentibus insipientiũ ista ignoratio quam miserabiliter hæc cæcitas illos demeritat, quam fortiter ne pro perfectione laborent, & ne ad sanctitatem currant, ipsorum manus & pedes ligat! Nescio quomodo ista cæcitas affectui iniquorum infusurrit, quia nihil habet homo iumento amplius, & cuncta subiacent vanitati; quo errore decepti non solum hominem iumento coæquant, sed (quod infelicis est) vilissimum iumentum, id est, mundanum hominem, opum & dignitatum phaleris oneratum, homini scilicet viro spirituali, & amatori virtutum anteponunt. Hi dicunt illud sapientiæ, vita & operibus suis: Vmbra transitus est tempus nostrum, & non est reuertio finis nostri: quoniam consignata est, & nemo reuertitur. Sit ergo fortitudo nostra lex iustitiæ; quod enim infirmum est, inutile inuenitur. His salis persuasionibus, non tam intellectum exæcantiibus, (quia sic fidem destruerent) quam affectum decipientibus inſectari, nihil nisi quod præſens est concupiscunt, & astutiores ad decipiendum, fortioresque ad deprædandum, & sollicitiores ad ambiendum, meliorem existimant. Huic ergo hominum cæcitati & ignorantia nos lucem diuinam, & sapientiam cælestem opponamus, & nihil dignius, nihil illustrius, nihil glorioſius perfectione putemus. Illam aspiciamus semper (sicut reuera est) vt rem maximam, pulcherrimam, atque pretiosam, vt rem honestissimam, vtilissimam, ac omnibus delicijs affluentissimam cuius comparatione vniuersa visibilia, nec aspicienda sunt quidem, quia ficta bona sunt, & si ad virtutem non referantur, prorsus noxia sunt, atque inutilia. Quod profectò non erit operosum manifestissimis rationibus comprobare, quæ nobis con-

siderantibus, & attentè meditantibus, ingentè quamdam perfectionis æſtimationem ingerant.

Est enim aliquis, qui nesciat animum corpore meliorem esse, & penè infinitis partibus ab eo naturæ præstantia, & pulchritudine, & dignitate distare? Si est qui hoc nesciat, ille non erit homo, sed bellua quædam rationis expertis, cui nunquam præclarissima lux rationis affulsit. Quis namque quamuis minimam tantum scintillam rationis naturalis habeat, hanc notissimam veritatem ignorabit, quod corpus spiritui æquari non potest, nec mortale cum immortali conferri, nec vile mancipium nobilissimum Domino comparari? Quem lateat, corpus, stercoris saccum, fætoris receptaculum, ægritudinum domicilium, morti subiectum, & eam vermium, imperfectius esse animo, quem cognitio, & libertas implet, virtus decorat, fortitudo roborat, immortalitas ornat, & visio Dei, ac summi boni possessio nobilitat? Nonne anima plus est quam esca, ait Dominus, & corpus plus quam vestimentum? Ac si dicat, plus est. Si anima melior est omni esca, quanto præstantior erit esca vermium, quibus non nisi fœtidissima esca præparantur, & quæ hominibus horrore seruo, & si corpus præstantius est vestimento, quanto præstantior erit anima corpore; quod illi tamquam potiori substantiæ in operimentum ac vestem datum est? Si igitur animus præstantior est corpore, bona animi præstantiora & meliora erunt bonis corporis. Nâ si tu regem, & seruũ inuitares, non dubiũ, quin meliores, & delicatiores cibos regi, viliores verò seruo, & infulliores apponeres. Ne subtrahas Deo sapientiam, qua tu ipse polleres, & si ille regem & seruũ, animũ scilicet, & corpus inuitat, crede, quia multa bona corpori præparabit, sed multò potiora ac præstantiora animo Domino corporis apponet. Nullæ igitur opes, nullæ deliciae, nulli honores, nullæ dignitates cum bonis animæ conferendæ sunt, quia illa omnia corpori seruiunt, & ad bona huius mortalis vitæ pertinent; bona verò animæ mentem ipsam ornant, & ad vitam immortalem pertinent, quia aut in ipsa perpetuò manebunt, aut perpetuò præmium sibi assignatum recipient. Perfecta autem virtus bonum animi est, imò & animi bonum præstantissimum, quæ ipsum animũ fundat, perficit, & Dei similem reddit: ergo omnia corporis bona in infinitum recedunt. Omnis sancta virtus, inquit Prosper, res & diuina, incorporea prorsus, atque mundissima, quam mentes inquinatæ non inquinant, sed ipsa inquinatas emaculat, cuius participatione formantur informia, suscitantur mortua, sanantur infirma, corriguntur praua, reconciliantur aduersa. Hanc non habent, nisi Deus, & is, cui dederit Deus: Quæ in animo habitat, sed animus corpus (que sanctificat: ad quam nullus accedit inuitus; quam nullus amittit, nisi propria voluntate deceptus. Neque eam sibi conferre potest, cum possit auferre. Alteri autem nec conferre poterit, nec auferre. Si ergo illa bona corporis æſtimamus, & in magno pretio habemus; quantum magis perfectio æſtimanda est, cuius comparatione omnia illa bona simul accepta minus sunt, quam respectu maris immensi stilla roris exigua? Si homines non omnia illa bona in vnũ collecta, sed aliquod illorum tam ardentè cupiunt, vt pro illo immensos labores sustineant, & mille curis se implicent, & in innumerabilibus rebus, vt alij placeant, à quibus hoc bonum accepturi sunt, suam proterant voluntatem, quomodo nos perfectionem optare deberemus, & nostram voluntatem abnegare, & omnia relinquere, vt aliquando tam pretiosum bonum, & omnium bonorũ compendium valeamus possidere? Tu, ô homo,

quaris

Genes. 3.

Eccles. 2.

Sapient. 2.

Matt. 6.

Proff. lib. 3. de vita contem. cap. 16.

Baruc. 3.

quaris bona, quæ te facient, desideras pacem cordis tui possidendo ea quæ te impleant, & tua desideria confopiant: discere igitur ubi sit prudentia, ubi sit virtus, ubi sit intellectus: ut scias simul ubi sit longiturnitas vitæ, & victus, ubi sit lumen oculorum & pax.] Discere, inquam, prudentiam virtutum aurigam, qua omnia secundum finem æternæ vitæ disponas: discere omnem virtutem, ut secundum illam tuam vitam instituas: discere sapientiam, qua vnicuique rei debitum locum tribuas, & sic acquires vitæ longiturnitatem perpetuam, abundantiam omnium bonorum aggregatione plenissimam lucem, qua omne bonum, scilicet Deum, videas, splendidissimam; & pacem, quæ te omni concupiscentiarum bello liberet, & ciuibus supernis associet.

Ierem. 9.

Cum itaque perfectio sit maximum hominis bonum, ac præstantissimum omnium donorum, quæ in hac vita nobis possunt contingere, assuescamus ita illam aspicere, ita de illa cogitare, ut de re verè magna, atque pretiosa, quæ omnia aut magna, aut vtilia, aut suavia mundi in immensum exuperet. Et hoc ferè modo cogitemus. Si apud alicum, qui delictis suis principis gratiam perdidit, & grauissimam indignationem incurrerat, magno momenti esset facultas alicuius obsequij causa regis faciendi, quo eius indignationem leniret, & pristinam familiaritatem resumeret, & ad aliquam magnam dignitatem perueniret; quanti momenti esse debent apud me perfectionis, & virtutis obsequia, quibus peccata mea deleo, Christum iudicem meum placo, in eius me intimam familiaritatem insinuo, & in incomparabilem dignitatem amicorum Dei, & filiorum dilectissimorum ascendo? Quam Deus ipse iustus per Ieremiam pollicetur, dicens: Non gloriatur sapiens in sapientia sua, & non gloriatur fortis in fortitudine sua, & non gloriatur dives in diuitiis suis, sed in hoc gloriatur, qui gloriatur, scire, & nosse me: quia ego sum Dominus, qui facio misericordiam, & iudicium, & iustitiam in terra: hæc enim placent mihi, ait Dominus.] Ecce, o anima mea, obsequia, quæ Deum placant, & eius cor emolliunt, & ad faciendam nobiscum misericordiam inclinant: non vana, & superba scientia, quæ alios despicit, & nimis de se præsumit: non corporis robur, aut fortitudo, quam ægritudo conficiet, non diuitiæ, & naturalia talenta, quibus aliquis aut disertus, aut prudens, aut sollicitus in tractandis negotiis apparet, sed notitia timoris & amoris Dei affectum attrahens, & in opus prodiens, hæc est, quæ placet Domino, & eius beneficia promeretur. Si homo, auri & argenti cupidus in magno pretio habet artem, qua possit lapides in aurum commutare, & lutum in argentum conuertere: in quanto pretio ego habere debeo animi mei puritatem, quæ ars est è cælo demissa, cuius beneficio opera nullius per se valoris, ut comedere, bibere, dormire, & alia similia, in aurum pretiosissimum, id est, in opera meritoria vitæ æternæ commuto, & lutum fœculentum vitiorum ex domo mei cordis expello? Nam aurum iustitia, inquit Ambrosius, iniquitas lutum est. Quod à nostris quoque prius dictum esse, non dubium est: cum scriptum sit: Ut lutum platearum delebo eos.] Et verè lutum, quicquid eos inquinat, qui sibi appropinquauerint. Fugiamus ergo iniustitiam; ne luteis sordibus inquinemur, atque in eius voragine non pes noster exterior, sed (quod est grauius) mens nostra mergatur.] Hoc lutum fatiis fœtidum, quod mentem contaminat, & indignam facit diuino conspectu, studium virtutis perdit, & à Dei imagine procul reiicit. Si miles vi-

Ambr. in
pref.
Epsal. 35.
Epsal. 17.

A ctorem exoptans, qua regnum est obtenturus, maximi æstimaret arma, quibus certò sciret se hostem victurum, & palmam reportaturum; quanti ego æstimare debeo perfectas virtutis actiones, quæ vitia destruant, æreas potestates prosternunt, & me victorem efficiunt? Nam & ego miles sum, qui non pro huius mundi aris, & focis, sed pro vita æterna, & pro beatitudinis assequutione pugno. Arma verò, quibus certa victoria promissa est, non sunt scientiarum acquiratarum subtilitates, non argumenta, sed virtutum opera, quæ me vndique muniant, & insuperabilem reddunt. Vnde Paulus ea arma vocat, dum ait: Estote ergo siccinti lumbos vestros in veritate, & indui lorica m iustitiæ: in omnibus sumentes scutum fidei, & galeam salutis assumite, & gladium spiritus, quod est verbum Dei.] Et Leo Papa ab hoc magistro Ecclesiarum edoctus inquit; sed iis malis, atque aliis omnibus destruendis, habet acies Christiana potentes munitiones, & arma victorica, Deo scilicet instructe milites suos, ut spiritu veritatis, mansuetudo iram, largitas auariciam, benignitas extinguat inuidiam. Commutante enim dextera excelsi corda multorum, rediit in nouitatem vetustas, & de iniquitatis famulis ministri prodire iustitiæ. Subegit luxuriam continentia, humilitas arrogantiam propulsauit, & qui impudicitia forduerant, castitate nituerunt. Ergo hæc arma mihi quærenda sunt, & præ omnibus expetenda, sine quibus, quantumuis scientiis, aut naturalibus talentis abundem, nulla superpet de hoste victoria.] Si etiam virgo, quæ ad nobilissimi sponsi nuptias aspirat, nihil charius habet, quàm suam faciem nitidam, & pulchram reddere, ut ab eo, cuius coniugium ambit, admetur: quid ego charissimum, & desideratissimum habeo, nisi virtutem, qua anima mea nitet, qua pulchra & splendida apparet, ut ad Christi Saluatoris coniugium admittatur, qua si caruerit, adeo deformis est, ut seipsam præsqulore & fœtore sustinere non possit: Ideoque de peccatoribus dictum est: Quia abominabiles facti sunt, sicut ea, quæ dilexerunt] animæ verò iustæ sapissimè in canticis pulchræ, & formosæ nuncupantur, & cum rebus pulcherrimis conferuntur. Quare sapienter Cassianus ait: Pulchritudo, vel fœditas animæ virtutum seu vitiorum gignitur qualitate, ex quibus quidam attractus color, aut ita eam splendidam reddet, ac pulchram, ut à Propheta mereatur audire: Et concupiscet Rex decorem tuum.] Aut certe atram, fœtidam, atque deformem, ita ut fœtorem propriæ turpitudinis ipsa confiteatur, & dicat: Computuerunt, & corruptæ sunt cicatrices meæ, à facie insipientiæ meæ.] Et ego hanc virtutis pulchritudinem omnibus rebus præfero, ne cum virginibus fatuis ianuam sponsi clausam inueniam, & à florido thalamo eius excludat. Tandem nihil possunt homines cupere, quantumuis magnum, quantumuis splendidum, & pulchrum, quantumuis pretiosum, & honore dignum, quod ego excellentius in imperfectionis possessione non habeam. Equum est igitur, quod eam pluris æstimem, quàm si omnia sæculi bona tenerem; æquum est, ut magis eam cupiam, & ardentiori studio quæram, quàm si vniuersas mundi opes, & honores possem acquirere. Nam & si quis, Domine, erit contumaciatus inter filios hominum, & ab illo abfuerit sapientia tua, in nihilum computabitur.] Hæc enim est, scilicet vera virtus, atque perfectæ, quæ homines pulillos, & nullius momenti, magnos, & præstantes facit, & quò ma-

Ephes. 6.

Leo ser. 7.

Osee 2.

Cass. col. 3. c. 8.

Epsal. 44.

Epsal. 37.

Sap. 9.

ior fuerit, eò maiores efficiet; qua absente reliqua omnia, qua mortales magna reputant, nec eos Deo gratos nec absolutè bonos reddunt, nec à vilitate peccatorum extrahunt, nec à nibilo peruerfitaris educunt. His rationibus, & aliis similibus (quarum multa ex his, qua dicta sunt superiori tractatu colligi possunt) intelligentiam nostram instruamus, vt sublimiter de perfectione cogitemus. Ita vt reliqua perfectioni; & virtuti subserviant, & eius comparatione vilescant, & si vel tantillum nos ab huius boni assequutione retardauerint, statim à nostro amore & desiderio discedant. Quod, nisi insipientes sumus, in illo tantum collocandum est, quod aut virtus sit, aut nos in virtute prouehat, aut ab eo, quod virtuti & obsequio diuino contrarium est, efficaciter & potenter abducatur.

Iacob. 1.

Pror. 2.

Ezech. 1.

Has verò meditationes, quibus mentem nostram ad perfectionis æstimationem erudimus, orationibus assiduè fulciamus, & à Domino quotidie notionem pulchritudinis, ac maiestatis veræ virtutis sollicitè & obnoxie postulemus. Si quis indiget sapientia, inquit Iacobus Apostolus, postulet à Deo, qui dat omnibus affluenter, & non improperat, & dabitur ei.] Quamam vtilior sapientia, quam Deum scire, & mandata eius obseruare, & ad puritatis fastigium peruenire? Quamam excellentior sapientia, quam nostræ animæ perfectionem maximam omnium bonorum reputare, & eam omnibus visibilibus anteferre? Qui ab hac sapientia ieiunus est, & nondum nouit quomodo oporteat eum amare illam, & querere; petat hoc donum à Domino, quinò negabit illud, cuius est postulata concedere. Si enim sapientiam inuocaueris, o homo, inquit, Salomon, & inclinaueris cor tuum prudentiæ: si quaesieris eam, quasi pecuniam, & quasi thesauros effoderis illam, tunc intelliges timorem Domini, & scientiam Dei inuenies: quia Dominus dat sapientiam, & ex ore eius prudentia, & scientia.] Tunc inuocas sapientiam, cum cognitionem pulchritudinis, & valoris veræ virtutis ad te oratione vocas, & eam à Domino instanter petis. Tunc inclinas cor tuum prudentiæ, cum in oratione positus non tantum Deum alloqueris, verum etiam eius vocem reuerenter auscultas, vt ipse te prudentiam doceat, & de natura, ac pretio virtutis erudiat. Si ita virtutis notionem postulaueris, dabitur tibi tam profunda, & efficax, vt in corde tuo magnum desiderium virtutis exsuscitet, & ad sequelam eius instiget. Quam si quaeris, vt cupidus quaerit pecuniam, qui nullum laborem non sustinet, & nulli molestia parcat, vt eam vnde cumque conquirat: & si effoderis illam sicut amator diuitiarum effodit thesaurum, sic videlicet vt fossam in te humilitatis excaves, & omne terrenum à te reicias, & operibus studiosis vigilantè inuisitas, tunc intelliges, tum intellectu, tum affectu, timorem Domini proprium filiorum, qui à perfecta charitate procedit, & disciplinam perfectionis inuenies. Orationibus itaque notitia & æstimatio perfectionis postulanda est, quam cum habuerimus, tales cordi nostro faces desideriorum admouebit, vt non difficile sit ad perfectionem celeri cursu prope rare, & eam vniuersis visibilibus antepone re. Hoc enim desiderium fructum esse cognitionis, qua naturam & pulchritudinem perfectionis agnoscimus, & eam magni reputamus aperte Salomon effatus est, dicens: Dedi cor meum, vt scirem prudentiam, atque doctrinam, erroresque, & stultitiam: & inueni, quod in his quoque esset labor, & afflictio spiritus, eo quod in multa sapientia, multa sit indignatio, & qui addit scientiam, addit & laborem.] Iste sapiens non solam

prudentiam agendorum & doctrinam virtutum, sed & errores vitiorum, ac stultitiam iniquitatum didicit, vt vitium virtuti comparatum foedius, & virtus iuxta vitium posita venustior appareret. Ex hac autem doctrina quid sequutum est? Certè labor, & afflictio spiritus. Quia nimirum spiritus humanus iam sapiens effectus, mirum in modum affligitur; quia nec deformitatem vitiorum tam diligenter fugit, quantum fugienda erat; nec decorem virtutis quantum debuit, adamauit. Oriturque ex scientia labor, & ex sapientia indignatio, quia quo quis virtutem perfectius nouit, eo impensius pro eius assequutione laborat, & quo intimius vilitatem desideriorum rerum temporalium agnoscit, eo vehementius eis recusat subiacere. Sic Gregorius hunc locum Sapientis intellexit, dum ait: Cœlestia cognoscentes, terrenis animum subdere dedignantur. Et dum plus sapere incipimus, de his, qua malè egimus, nobis ipsis irascimur, & fit in multa sapientia multa indignatio, quia quanto plus proficimus in cognitione, tanto nobis indignamur amplius de peruerso opere. Atque cum scientia dolor crescit, quia quanto magis æterna cognoscimus, tanto magis esse nos in huius exilij miseria dolemus. Vel sicut in translatione alia dicitur: Et qui addit scientiam, addit laborem.] Quo enim scire incipimus, qua sint cœlestia gaudia, eo magis vt errorum nostrorum laqueos possimus euadere, flendo laboramus. In multa ergo sapientia multa est indignatio, quia si æterna iam sapimus, nosmetipsos despiciamus. Igitur hoc, quod nos potuit ab æternitatis amore separare. Reprehendit semetipsam conscientia, accusat quod egit, damnat per penitentiam, quod accusat, fit rixa in animo parturienti pacem cum Deo.] Scientia itaque, cognitioque virtutis indignationem aduersus vitia parit, & exitus aquarum, inquit, hac scientia cumulat, deduxerunt oculi mei, quia non custodierunt legem tuam.] Et zelus domus tuæ, scilicet animæ ad tuam imaginem factæ, comedit me, & opprobria vitiorum exprobrantium tibi ceciderunt super me.] Ad laborem quoque manus exerit, quia thesaurum perfectionis probe cognoscens, non potest non pro eo laborare, & seruire bonorum operum, & sui ipsius abnegatione, se ad eius adaptionem disponere. Crescat igitur in nobis perfectionis cognitio, crescat & sanctitatis æstimatio, quia hæc desiderium, & concupiscentiam excitabit, & omnem pigritiam, ac socordiam in sectandis bonis operibus submouebit.

Greg. lib. 10. in Expositio

Psal. 118.

Psa. 68.

Secundum excitatorium desiderij perfectionis est scire, quod temporalia non satiant.

C A P. VI.

COR humanum, dum hæc vita viuatur, quæ tota inanitas & mendicitas est, desiderij vacuum esse non potest. Quia omne, quod est, dum plenum non est, & sinus habet alicuius boni capaces, naturaliter appetit illud, quo, aut secundum veritatem, aut secundum existimationem repleatur. Et quod suum finem nondum est allequutum, cuius gratia factum est, inquieto in finem appetitu mouetur, & in

illud,